

**Internationaliseringsstrategi för Högskolan i Skövde
2007-2013**

(Beslutad av högskolestyrelsen 2007-09-28)

Dnr HS2007/271-58

Sammanfattning

Internationalisering bidrar till överföring av kunskap och *benchmarking* av högskolans verksamhet. HS har som syfte att i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden. (HL 1 Kap. 5§), vilket också innebär en förståelse för andra människors livsvillkor och kulturella bakgrund. Högskolan är en lärande organisation där internationaliseringen är en grundläggande förutsättning och en framgångsfaktor för högskolan då den stärker kunskapsutbytet. Internationalisering är i ovanstående betydelse en bärande idé för utbildningsverksamheten vid HS och ska vara integrerad i högskoleverksamheten. Mål och strategier för internationaliseringsverksamheten exemplifieras och definieras i kapitlens olika delar. Högskolan har som övergripande syfte att uppnå regeringens internationella mål genom att sätta upp strategier för nedanstående processer som sedan implementeras via institutionsspecifika handlingsplaner. Nedan sammanfattas de kvantitativa och kvalitativa utgångspunkterna vad gäller den internationella fokuseringen på HS:

Dagsläget:	Framtiden:
EU	Världen
Många avtal	Färre avtal
Liten personalmobilitet	Större personalmobilitet
Få studenter per avtal	Många studenter per avtal
Inresande utbytesstudenter	& inresande rekryteringsstudenter
Få utresande studenter	Fler utresande studenter
Stipendiefinansiering inom EU	& utanför EU
Kurser på olika nivåer	Kurser på fler nivåer och inom fler ämnesområden
Kurser på engelska	Fler program på engelska
Ansvar för boende	Medling av boende
Särskild internationell administration	Integrerad administration

Det är HS syfte att Bolognaanpassa verksamheten, att fortsätta med avtalssamarbeten inom Europa samt att satsa på intressanta EU-program och EU-projekt. Verksamheten anpassas till stor del efter den EU-charter som förnyas vart sjunde år och därför är tidsperioden för strategin 2007-2013. I syfte att öka den geografiska spridningen ska partnersamarbeten i större utsträckning även initieras utanför Europa. Avtal, framför allt i Asien, kommer att införas som ett led i en nationell marknadsföringsprocess under ledning av Svenska Institutet/EU-kommissionen, som syftar till att marknadsföra svensk utbildning utomlands. Målsättningen är att skapa aktivare utbytesavtal genom att öka student- och lärarmobiliteten inom ett färre antal samarbetsavtal. Syftet är också att genom fördjupade relationer, med tydliga riktlinjer för utlandsstudier (som exempelvis tillgodoräknande av kurser), kunna öka antalet utresande studenter. Genom att öka strömmen av gästföreläsare så kommer fler studenter att entusiasmeras till utbyte. HS vill erbjuda fler kurser på engelska på alla nivåer och framför allt några program på engelska för att öka antalet inresande utbytes- och rekryteringsstudenter. HS avser dock inte att ansvara för boende för internationella studenter, men vill medla för boende. Internationella studenter ska vid behov kunna få särskild support från Bostadskoordinatorn med tanke på att förutsättningarna att på egen hand finna boende kan skilja svenska och internationella studenter åt. Det är en generell målsättning att HS verksamhet i grunden ska vara likadan för alla studenter, oavsett om studenterna är svenska eller internationella, vilket också är positivt i integrationssyfte. I den aspekten arbetar HS mot en mer integrerad administration. Om det blir aktuellt med betalstudenter så avser HS att utreda speciella förutsättningar för den studentgruppen. Internationalisering på hemmaplan och internationaliseringsaspekter i undervisningssammanhang är av särskild betydelse på HS. Speciellt viktigt är detta för dem som aldrig åker utomlands inom sin utbildning.

Internationaliseringsstrategin berör främst utbildningsverksamheten på grund- och avancerad nivå. När det gäller forskningen är det övergripande målet att internationalisering ska vara en självklar och naturlig del av verksamheten. Därför sätts det i detta dokument inte upp några konkreta mål för internationalisering inom forskningen, vilket däremot institutionsspecifika handlingsplaner kan göra. Forskningen är till sin natur universell och gränsöverskridande. Forskare och forskarstudenter vid HS förväntas internalisera detta universella perspektiv.

Innehållsförteckning

1 Inledning och bakgrund.....	3
2 Avtalsformer	4
2.1 Utbytesavtal.....	4
2.2 Rekryteringsavtal	5
3 Personalmobilitet.....	8
3.1 Utresande och inresande personal.....	8
4 Studentmobilitet.....	10
4.1 Utresande och inresande studenter	10
5 Internationaliseringsarbete på hemmaplan	12
5.1 Kurs- och programutbud	12
5.2 Internationella program	12
5.3 Lärare och studenter som resurs.....	13
5.4 Integreringsverksamhet	13

1 Inledning och bakgrund

Vår värld blir mer internationaliserad. Svenskar reser och arbetar utomlands mer än någonsin. Sverige som land är mer bundet vid internationella avtal än tidigare genom till exempel EU och FN. Andelen svenskar med invandrarbakgrund i Sverige ökar också hela tiden. Svensken har blivit mer av en EU- och världsmedborgare. Den framväxande generationen av medborgare som idag är studenter kommer att ha stor påverkan på det framtida samhället. De bör få möjlighet till utbytesstudier i regioner som är särskilt intressanta för ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling av samhället.

Internationalisering är fokus för regeringens proposition *Ny Värld – ny högskola* (2004/05:162), där man framför allt nämner två vägledande faktorer för internationaliseringsarbetet inom den högre utbildningen. För det första bidrar internationalisering inom den högre utbildningen till utbildningens kvalitet. Studenter, doktorander, forskare och lärare från andra länder eller med internationella erfarenheter är en tillgång för utbildnings- och forskningsmiljöernas utveckling och kvalitet. För det andra bidrar internationalisering av den högre utbildningen till att främja förståelsen och respekten för andra synsätt, kulturer och traditioner samt internationell solidaritet. I regeringens proposition (ibid.) finns följande strategier för internationalisering inom den högre utbildningen i Sverige:

1. Sverige ska vara ett attraktivt studieland för utländska studenter.
2. De högskoleutbildade ska vara attraktiva på arbetsmarknaden nationellt och internationellt.
3. Universitet och högskolor ska bedriva ett aktivt internationaliseringsarbete i syfte att främja utbildningens kvalitet och förståelsen för andra länder och internationella förhållanden.
4. Hinder för internationaliseringen ska undanröjas såväl nationellt som internationellt.

Det finns ingen konsensus kring vad konceptet internationalisering inom den högre utbildningen betyder och det finns endast ett fåtal definitioner om vad internationalisering inom den högre utbildningen innebär. Minna Söderqvist har utvecklat Knight's definition genom att använda sig av Van der Wendes syn på utbildningsmässig förändring samt Luostarinen's holistiska synsätt och skapat en definition på vad begreppet internationalisering inom den högre utbildningen innebär (Söderqvist, 2002, s. 14):

”Internationaliseringen inom den högre utbildningen är när en nationell institution genom en föränderlig process blir en internationell institution, där internationella dimensioner genomsyrar den holistiska ledningen i syfte att förhöja kvaliteten på undervisningen och forskningen samt för att uppnå önskad kompetens”.

2 Avtalsformer

Inresande och utresande studenter kan studera på högskolor och universitet inom ramen för olika typer av avtal:

- A. Utbytesavtal
- B. Rekryteringsavtal
- C. Övriga avtal

A reglerar mobiliteten med utbytesstudenter och utbyteslärare mellan HS partneruniversitet, medan B reglerar envägsmobilitet och handlar därför inte om utbyte. A och B står för de vanligaste avtalen i den närmaste framtiden, men det kan finnas behov av andra typer av avtal, exempelvis inom uppdragsutbildning (C).

Alla studerar dock inte inom ramen för avtal och är då freemovers som ”ordnar utlandsstudier på egen hand”. En vidgad definition av begreppet freemover ges av Studieavgiftsutredningen (Studieavgifter i högskolan, 2006) som menar att en freemover är en person som angivit studier som grund för bosättning och som har invandrat mindre än två år innan studierna påbörjades. Hanteringen av freemovers varierar mellan lärosätena i Sverige. Flera lärosäten accepterar inte freemovers.

På HS har vi idag utbytesavtal, men inga egentliga rekryteringsavtal. Däremot finns det ett större antal inkommande freemovers, trots att det inte finns en tydlig organisation för hur den studentgruppen ska hanteras på HS. Lärosäten i Sverige har identifierat ett ökat intresse från freemovers som studerar på avancerad nivå. Gemensamt för lärosätena är att mycket resurser läggs på antagningsprocessen för ett stort antal sökande studenter, varav förhållandevis få i realiteten påbörjar sina studier då bortfallet är mycket stort. Ca 30 % av de som antagits tackar ja och ca 30 % av dessa kommer till HS. Det finns således en fördel med att utveckla avtal som förenklar antagningen av programstudenter vilket vi här kallar för rekryteringsavtal. Rekryteringsavtal kommer automatiskt att minimera hanteringen av freemovers.

2.1 Utbytesavtal

I dagsläget finns det ca 100 partneruniversitet som HS har utbytesavtal. En partneröversyn har ägt rum under senare tid, vilket har resulterat i att inaktiva avtal har avslutats eller är på väg att avslutas. Vissa avtal är skrivna på en centralt övergripande nivå och andra på institutions- eller programnivå.

Högskolan deltar i ett internationellt studentutbyte inom Europa genom EU-programmet Erasmus och i fyra Nordplusnätverk för mobilitet inom Norden. Högskolan har även under några år fått medel från det Sida-finansierade programmet Linnaeus-Palme för samarbete med universitet i utvecklingsländer. Studenter och personal har möjlighet att erhålla stipendier från ovan nämnda internationella program. HS har även ett antal bilaterala utbytesavtal som inte är knutna till en stipendiefinansiering.

2.1.1 Övergripande mål

HS ska uppnå balans i utbytesavtalen vad gäller:

- 1.) aktiviteten inom avtalen (se riktlinjer för avtalshantering).
- 2.) geografisk spridning med hänsyn till;
 - a.) lärosäten vilka man bedömer vara särskilt intressanta när det gäller vetenskaplig kompetens och framgångsrik vetenskaplig verksamhet med relevans för Högskolans områden. Högskolor och Universitet har fått i uppdrag av riksdagen att ”i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa” (HL 1 kap. 5 §). Exempel på detta kan vara länder med särskilt intressant ekonomisk, ekologisk och social utveckling som BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) som idag har den kraftigaste ekonomiska utvecklingen (Goldman Sachs 2003, Global Economics Paper No: 99).

- b.) ämnes- och programspecifika prioriteringar som gör att vissa länder och universitet kan vara av speciellt intresse. Exempel på detta kan vara Biståndsprogrammets speciella intresse för u-länder och länder som inte delar en västerländsk värdegrund. Samverkan ska kunna ske utan att HS kopplas samman med politiska värderingar och ska vara främjande för mänskliga rättigheter och en demokratisk utveckling.
- c.) länder och universitet som ger möjlighet till samverkan genom olika stipendieprogram. Exempel på detta kan vara Minor Field Studies m.fl. (se www.programkontoret.se).
- d.) underrepresenterade världsdelar och länder.

Målet är att minska antalet utbytespartners och att få en större student- och lärarmobilitet inom respektive avtal. Nätverk med speciella förutsättningar för samarbete som Nordplus- och CREPUQ-samarbetet i Quebec med en liten mobilitet bör redovisas separat. Aktuella avtal ska kontinuerligt uppdateras samt redovisas per institution. Informationen ska finnas tillgänglig på den svenska respektive engelska hemsidan.

Personal och studenter ska enkelt kunna ta del av vilka partneruniversitet som är aktuella samarbetspartners på HS. Information om partneruniversitet och mobiliteten mellan dessa behöver bli mer tillgänglig för personal vid HS för allmän kännedom och för snabbare hantering.

2.1.2 Strategier

- Högskolan ska öka mobiliteten och aktiviteten inom befintliga utbytesavtal i samband med att man minskar antalet inaktiva avtal. HS ska årligen evaluera och optimera utbudet enligt de riktlinjer som finns för avtalshantering.
- Högskolan bör sträva efter en större geografisk och ämnesmässig spridning av utbytesavtalen genom att kontinuerligt uppdatera, anpassa och identifiera samarbetspartners enligt 2.a.-d. (se ovan).
- Behovet av att arbeta med andra relevanta stipendieprogram, som exempelvis Minor Field Studies, bör undersökas. Man ska årligen evaluera och optimera utbudet av relevanta stipendieprogram.
- Partneravtalen ska finnas tillgängliga på hemsidan och berörda ska även kunna tillgå utbytesavtalen via det elektroniska hanteringssystem som används.

2.2 Rekryteringsavtal

I dagsläget finns det inga egentliga rekryteringsavtal på HS. Rekryteringsavtal ska skiljas från utbytesavtal, eftersom det inte handlar om utbyte. I rekryteringsavtal är det rekryteringsunderlaget som styr val av land och universitet. Till skillnad från utbytesstudenter som studerar 1-2 terminer, studerar rekryteringsstudenter minst ett år på grund- eller avancerad nivå, vilket också innebär fler HST och HPR. Rekryteringsavtal ska också skiljas från uppdragsutbildningen som har full kostnadstäckning och inte ger betalt för prestationerna. Avtalen kommer att öka andelen kvalificerade sökanden och att minimera ett stort bortfall av studenter som HS har idag. Rekryteringsavtal förenklar administrationen vad gäller antagningsprocessen och introduktionsarbetet.

En viktig ekonomisk aspekt vad gäller införandet av rekryteringsstudenter till HS, är om det i framtiden blir aktuellt att ta studieavgifter för studenter utanför EES-området. Betänkandet från Studieavgiftsutredningen som benämns Studieavgifter i Högskolan (SOU 2006:7), föreslår att lärosätena från och med 2009 skall ta ut full kostnadstäckning för studenter utanför EES. Beslutet om avgifter för studenter utanför EES-området kan få stora konsekvenser för HS program på avancerad nivå. I dagsläget finns inga program inom grundutbildningen på engelska.

Utvecklandet av rekryteringsavtal är viktigt för HS även om det inte skulle bli aktuellt att ta betalt av studenter utanför EES-området. Dessa studenter är en viktig inkomstkälla och det primära är inte om finansieringen kommer från regeringen eller via studenterna. Det statliga schablonbeloppet för en helårsstudent är 50 000 SEK. Alla statliga skolor kommer att vara beroende av att tilldelning av

statliga stipendier om det blir aktuellt med studieavgifter. Förmodligen kommer avgifterna för betalstudenter att ligga på samma nivå som den statliga ersättningen, men det är ännu osäkert.

Svenska Institutet (SI) har bildat ett konsortium för att marknadsföra svensk högre utbildning utomlands. Man ser bildandet av konsortiet som en nationell strategi för hur Sverige kan bli mer attraktivt för utländska studenter. Frågan om betalstudenter speglar på många vis rekryteringsarbetet. I samarbete med Exportrådet har SI kommit fram till att de initiala marknadsföringssatsningarna ska inriktas på Brasilien, Indien, Japan, Kina, Ryssland, Sydkorea, Thailand och Turkiet, följt av Malaysia, Mexiko, Singapore och Taiwan. HS har tackat ja till den intresseanmälan som SI efterfrågade svenska lärosäten.

Idag gör inte HS någon internationell marknadsföring i rekryteringssyfte gentemot freemovers eller presumtiva rekryteringsstudenter. Studenterna får information om Högskolan i Skövde genom Svenska Institutets hemsida, Högskolans hemsida samt genom förfrågningar till admission@his.se.

2.2.1 Övergripande mål

HS mål är att initiera rekryteringsavtal med partners där det finns möjligheter till ett fördjupat samarbete och potential för utveckling. Avtalen ska i synnerhet beröra programstudenter på avancerad nivå. Målsättningen är att HS genom rekryteringsavtal kommer att kunna öka antalet utländska studenter som studerar här en längre tid, vilket också ger ökade intäkter (HST och HPR). Syftet med avtalen är även att öka andelen kvalificerade sökanden och att minimera det stora bortfallet, vilket i sin tur förenklar administrationen vad gäller antagningsprocessen och introduktionsarbetet. Högskolan ska utforma en beredskap för hur man ska agera om regeringen beslutar att införa avgifter för studenter utanför det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och ska se över vilka akademiska, administrativa och marknadsföringsmässiga insatser som krävs för att introducera betal- och rekryteringsstudenter.

2.2.2 Strategier

- HS ska introducera rekryteringsavtal för programstudenter och rekrytera studenter från länder som av Exportrådet har utsetts vara lämpliga rekryteringsländer genom att:
 - a.) kartlägga var HS presumtiva studenter finns exempelvis genom att undersöka vilka lärosäten som erbjuder program inom aktuella ämnen samt genom deltagande på mässor, och konferenser som syftar till att rekrytera studenter.
 - b.) rikta marknadsföring mot några av de regioner där Högskolans presumtiva studenter finns, exempelvis gentemot HS' aktuella partneruniversitet (speciellt där HS i nuläget tar emot magisterstudenter) samt via mässor och konferenser som syftar till att rekrytera studenter.
 - c.) I syfte att etablera HS som varumärke för att underlätta rekrytering, bör möjligheterna att inkludera de utländska programstudenterna i den befintliga alumnverksamheten och använda dem som en resurs i rekryteringsarbetet ses över.
 - d.) Bevaka goda rekryteringsexempel samt hur andra lärosäten använder sig av agenter.
- HS ska analysera akademiska, administrativa och marknadsföringsmässiga behov för inresande rekryteringsstudenter, också med hänseende att det kan bli aktuellt med betalstudenter genom att:
 - a.) reda ut möjligheterna att utveckla magister- och kandidatprogram på engelska samt undersöka i vilken utsträckning detta påverkar möjligheterna att rekrytera svenska studenter. Ett program med en internationell studentpopulation kan av många olika skäl attrahera svenska studenter, liksom som det kan ha den motsatta effekten om majoriteten av studenterna är internationella.
 - b.) reda ut hur organisationen kan hantera rekryteringsstudenter vad gäller introduktion och övrig administration samt speciella behov vad gäller:
 - kvalitet på utbildningen och kvalitetssäkring

- engelska kunskaper bland lärare och personal
 - allmänna servicebehov
 - medling av boende
- c.) uppdatera sig inom SI:s konsortium för internationell rekrytering. HS ska också bevaka goda exempel vad gäller rekryteringsarbete samt eventuella samarbeten med agenter och uppdragsutbildning.
- d.) sätta upp riktlinjer för utvärdering av rekryteringsavtal.

3 Personalmobilitet

Forskare, doktorander, lärare och administratörer från andra länder eller inhemsk personal med internationella erfarenheter är en tillgång för utbildnings- och forskningsmiljöernas utveckling, kvalitet och administration. Internationella erfarenheter och internationella samarbetet kan bidra till nya perspektiv och infallsvinklar inom verksamheten. HS har som övergripande mål är att utveckla personalmobiliteten och undanröja hinder för internationaliseringen av forskare, doktorander, lärare och administratörer. I den nya EU-chartern 2007-2013 finns det även medel till utbyten mellan administratörer, vilket man på HS ser som mycket positivt i syfte att internationalisera hela högskolan och skapa en positiv inställning till en integrerad internationaliseringsverksamhet.

3.1 Utresande och inresande personal

I regleringsbrevet för 2004 angav regeringen som mål att minst 500 lärare skulle resa ut inom Erasmus. Detta mål nåddes och i regleringsbrevet för 2005 höjde regeringen målet till 700 utresande lärare vilket också nåddes. Högskolan i Skövde var med sina 21 deltagande lärare det lärosäte i Sverige som under 2003/2004 hade störst andel utresande Erasmulärare av det totala antalet undervisande och forskande personal. Därefter har siffran sjunkit till omkring 10 utresande lärare per år inom Erasmusprogrammet och något enstaka utbyte inom övriga program. Lärarutbyten vid HS sker mestadels inom Erasmus, Nordplus och Linnaeus-Palme och då i form av kortare utbyten om 1-3 veckor. En del lärare kan uppleva svårigheter att undervisa på ett främmande språk och av den anledningen välja att inte delta i lärarutbyten eller att undervisa i kurser på engelska. Lärare och framförallt programansvariga har en nyckelroll för att påverka studenternas intresse för utbytesstudier och för att skapa förutsättningar för en aktiv studentmobilitet inom utbildningsprogrammen.

HS har inte fört någon statistik över antalet inresande lärare på HS. Siffran överstiger dock inte antalet utresande lärare. Det är önskvärt att fler lärare deltar i reglerade utbyten med utländska kollegor och att utländska lärare som vill undervisa på HS välkomnas. Ambitionen är att skapa ett långsiktigt kunskapsutbyte med våra partneruniversitet för att utveckla och kvalitetssäkra utbildningen.

3.2 Övergripande mål

Det övergripande målet är att uppmuntra till utbyten på HS partneruniversitet. En god personalmobilitet är en grundläggande förutsättning i syfte att utveckla:

- a.) aktiva och relevanta partnersamarbeten.
- b.) studentmobilitet.
- c.) kurser och program för inresande studenter.
- d.) ett fungerande system för validering av utresande studenters studier utomlands.
- e.) internationella forum på program- och institutionsnivå samt på central nivå. Gemensamma problem vad gäller undervisning i engelska samt akademiska bedömningar av tillgodoräknande av kurser i utlandet m.m. bör hanteras på institutionsnivå. Ett centralt internationellt forum kan samordna institutionernas ställningstagande till centrala partneravtalsfrågor, utvecklande av kurser och program på engelska samt att utreda behov av kompetensutveckling i engelska m.m.

För att stimulera lärarnas engagemang ska internationell erfarenhet vara meriterande vid tjänstetillsättningar och befordran.

3.2.1 Strategier

- HS avser att öka kunskapsutbyte med utländska samarbetspartners bland annat genom reglerade lärarutbyten.
- Deltagande i internationaliseringsarbete och i utbyten ska ge ett påtagligt meritvärde i interna föreskrifter.
- Förutsättningar för att ta emot fler inresande lärare och besökare ska utformas.
- Personal på HS ska via kompetensutveckling få möjlighet till språkutbildning och språkträning.
- Internationella forum ska utvecklas i syfte att stötta en utveckling av a.-d. ovan.

4 Studentmobilitet

Europeiska kommissionens intentioner är att underlätta studenternas rörlighet inom Europa mellan de olika akademiska nivåerna inom den högre utbildningen. Parallellt med detta finns det ambitioner att öka mobiliteten inom nivåerna. Kommissionen har föreslagit att ett mål för kommande utbildningsprogram ska vara att 3 miljoner studenter ska ha rest inom Erasmus 2007-2013. För att Sverige ska nå sin del av detta måste antalet utresande studenter inom Erasmus mer än fördubblas jämfört med dagens nivå. HS har för syfte att följa med i den europeiska expansionen. Studentmobiliteten på HS sker till största del inom Europa och därför kommer samarbeten även utanför Europa att introduceras samtidigt som inaktiva utbyten avslutas. För att säkerställa långsiktigheten i enskilda utbytesavtal bör det råda en balans mellan inresande och utresande studenter. I första hand är målet att antalet utresande studenter ska öka för att få balans i utbytesavtalen.

4.1 Utresande och inresande studenter

I regeringens proposition *Ny Värld – ny högskola* (2004/2005:162) nämns ett antal mål för internationalisering, bland annat att svenska studenters internationella rörlighet ska öka och då särskilt studenter på högskolans lärarutbildning. De flesta lärosäten i Sverige har under de senaste åren sett en minskning av antalet utresande studenter, vilket även gäller för HS. 2006/07 deltog endast 52 studenter i utbytesstudier, vilket är ca 0,5 % av antalet helårsstudenter. Under 2004/05 deltog 94 studenter i utbytesstudier. De flesta åkte inom Europa (ca 70 %) men ett förhållandevis stort antal (ca 30 %) åkte utanför Europa, men knappt någon inom Norden. Statistiken har gått upp och ner sedan 2003/04 ser man en allt tydligare negativ trend. Förhållandevis få svenska studenter på HS åker på studier utomlands som freemovers. Det finns dock en viss problematik i att föra en internationell statistik över vissa av dessa studenter som är kopplat till hanteringen av studentinformation i en specifik databas samt att den inte är kopplad till Ladok.

Antalet svenska studenter som studerade utomlands inom ramen för ett utbytesprogram var drygt 25 % av det totala antalet utresande studenter i Sverige under 2004/05. Studierna ägde företrädesvis rum inom Europa och då främst i Storbritannien, Frankrike, Tyskland och Spanien. Förhållandevis få valde att studera inom Norden, men många valde Australien och USA (HSV, Rapport 2007: 9 R).

Det är otillfredsställande och inte i linje med regeringens mål att antalet utresande studenter minskar. Utbildningsprogrammen ska i linje med Bolognaprocessen vara utformade så att studenterna ges möjlighet att tillbringa en period utomlands utan att detta förlänger studietiden och därmed studiekostnaderna. Utbytesstudierna ska i sin helhet kunna tillgodoräknas i examen vid HS. Erkännande och tillgodoräknande av utbildning är centralt för att kunna främja internationell mobilitet. Högskolans studenter upplever idag en stor osäkerhet kring tillgodoräknandeprocessen, vilket är en bidragande orsak till det vikande antalet utresande studenter. Det handlar i stor utsträckning om svårigheter att få tillräcklig information om huruvida de kurser som erbjuds vid de utländska lärosätena är tillgodoräkningsbara på HS. Det finns ett underliggande behov att profilera och matcha utbildningarna som ges vid HS samarbetspartners med de utbildningar som HS erbjuder.

Lärosätena i Sverige har sett ett ökat intresse bland utländska studenter att studera i Sverige. På de flesta lärosäten är antalet inresande avtalsstudenter dubbelt så många som antalet utresande utbytesstudenter. Detta stämmer mer än väl överens med situationen på HS där antalet inresande avtalsstudenter har ökat markant fr.o.m. 2003/04 och under 2006/07 kom 251 stycken, vilket är närmare 2,8 % av det totala antalet programstudenter på HS. Under 2004/05 uppgick antalet inresande utbytesstudenter till 172 stycken. Studenterna kom nästan uteslutande från Europa och endast någon kom utanför Europa. Det vara ganska få som kom från Norden men resultaten tenderar att visa både på låga och höga siffror genom åren.

Jämförelser med de ca 10 000 utbytesstudenter som reste till Sverige under 2004/05, visar att åtta av

tio kom från Europa och en av tio från Nordamerika (HSV, Rapport 2007: 9 R). Tyskland, Frankrike, Spanien, Finland och USA var de enskilt största ursprungsländerna. Antalet inresande studenter till Sverige från Asien har ökat markant under senare år och står 2004/05 för nästan 6 %

Värt att notera är att HS har få inresande utbytesstudenter på avancerad nivå och att majoriteten av de inresande studenter som studerar på avancerad nivå är freemovers. Antalet utländska freemovers som studerade på Högskolans magisterprogram uppgick läsåret 2005/2006 till 127.

Statistik från Högskoleverket (Rapport 2007: 9 R) visar att antalet freemovers i Sverige under 2004/05 var mer än dubbelt så många som antalet inresande utbytesstudenter. Knappt hälften kom från Europa (inklusive Norden) och drygt var tredje från Asien. De enskilt största länderna var Finland, Indien, Kina, Norge och Pakistan.

4.2 Övergripande mål

Syftet på HS är att skapa en integrerad verksamhet med samma rutiner för internationella och svenska studenter i den mån det är möjligt. HS kan uppnå en bättre balans i utbytesavtalen genom att öka antalet utresande studenter. Målsättningen är att alla studenter ska någon gång under sin utbildning få möjlighet att delta i utbytesstudier eller –praktik, även inom de ämnes- och kunskapsområden där HS idag inte bedriver ett aktivt internationaliseringsarbete.

HS har som mål att andelen utländska studenter (utbytesstudenter och rekryteringsstudenter) i framtiden ska utgöra 10 % (ca 400) av Högskolans totala antal studenter. Syftet är att inom de olika avtalsformerna samarbeta med fler länder utanför Europa. Målet är att skapa en integrationsbalans i klassrummen samt en geografisk balans vad gäller härkomst.

4.2.1 Strategier

- HS ska aktivt öka studentmobiliteten inom samarbetsavtalen genom att:
 - a.) arbeta för flexibla programstrukturer som möjliggör svenska studenters deltagande i utbytesstudier.
 - b.) regelbundet utvärdera kursutbudet på HS´ partneruniversitet så att studenterna har möjlighet att tillgodogöra sig kurser som antingen ersätter eller kompletterar utbildningen vid HS (se riktlinjer för avtalshantering).
 - c.) skapa forum på program- och institutionsnivå som arbetar med processer för tillgodoräknande- och examina.
 - d.) förbättra information och marknadsföring om utbytesmöjligheter via informationsmöten, hemsida och informationsmaterial.
 - e.) informera utländska studenter och samarbetspartners om kurs- och programutbud samt marknadsföra HS, Skövde stad och region.
 - f.) förmedla boende.

5 Internationaliseringsarbete på hemmaplan

Bengt Nilsson, före detta Internationaliseringsansvarig på Malmö Högskola, har skrivit en artikel "Internationalization at Home theory and praxis" (Nilsson, 1999) där han reste frågan kring hur man ska förhålla sig till det faktum att endast ca 10 % av studenterna åker på studier utomlands under sin utbildningstid. En intressegrupp inom EAIE (European Association for International Education) skapades där man började diskutera om hur de studenter som *inte* åker utomlands kan tillgodogöra sig internationella perspektiv inom utbildningen samt hur skapar man kunskap och förståelse för andra länder och kulturer (Internationalization at Home, A position Paper, 2000). I och med detta myntades begreppet "internationalisering på hemmaplan" (IaH). Bengt Nilsson definierar IaH kort och gott som internationella aktiviteter, vilka inte är knutna till utgående studentmobilitet. IaH är på flera sätt berikande för studenter och personal. Studenter och personal kan via möjligheten att ta del av utländsk kultur, också få andra perspektiv på den svenska kulturen. Internationalisering på hemmaplan är också ett sätt att skapa egna internationella nätverk. Att studenter och personal delar med sig av sina erfarenheter i undervisningssammanhang, gör att högskolans utbildningar kan värderas i ett internationellt perspektiv, vilket är kvalitetsfrämjande.

Regeringen har som mål att universitet och högskolor ska bedriva ett aktivt internationaliseringsarbete i syfte att främja den grundläggande högskole- och forskarutbildningens kvalitet samt förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden. I målet ingår att stärka den internationella dimensionen i lärosätenas utbildningar. Den internationella dimensionen finns inom de flesta av högskolans områden. Genom att anlägga ett globalt perspektiv på olika frågor finns det även skäl att belysa variationen mellan länder och kulturer. En del arbete har gjorts vad gäller att främja internationalisering på hemmaplan, dock inte alltid systematiskt och till en viss del omedvetet. Det är viktigt att interkulturella perspektiv medvetet beaktats inom utbildningsprogrammen vid HS.

5.1 Kurs- och programutbud

Högskolan har ett stort utbud av kurser på engelska relativt sett. Några kurser erbjuds också på tyska och spanska. Inom vissa ämnesområden finns det inte tillräckligt många kurser på engelska för att kunna erbjuda en hel termins studier. HS saknar program på engelska inom grundutbildningen. Ett hanteringsproblem kopplat till kurs- och programutbudet är att man efter Bolognaanpassningen (1 juli, 2007) inte kan producera kurs- och utbildningsplaner på engelska i Kursinfo.

I IaH-anda finns det intresse att tillföra internationella dimensioner i undervisningen via ordinarie lärare och gästlärare från andra länder, men även genom användandet av kurslitteratur på engelska och via integrering mellan svenska och internationella studenter.

Det är i kvalitetsaspekt också viktigt att undervisningen på engelska håller en tillfredsställande nivå, både vad gäller studenter och personal. Det har genom kursutvärderingar framkommit att kvaliteten i undervisningen på engelska till viss del har varit bristande. Från lärare och administratörer har det också framkommit att det finns studenter med bristande kunskaper i engelska.

5.2 Internationella program

Flera lärosäten i Sverige erbjuder idag särskilda internationella program där studenterna ska få internationella erfarenheter och kunskaper om internationella förhållanden. Ofta erbjuds goda möjligheter att förlägga delar av utbildningen utomlands och i vissa utbildningar är det ett obligatorium. HS institutioner har anledning att regelbundet se över internationella dimensioner i de internationella program som erbjuds i syfte att beakta hur internationella och interkulturella inslag ska integreras i utbildningarna. De internationella inslagen i undervisningen bör bli tydligare och bättre kopplade till den konkreta yrkesutövningen och framtida karriärmöjligheter.

5.3 Lärare och studenter som resurs

Ett bra sätt att öka internationaliseringen på hemmaplan är att i större utsträckning ta tillvara på den resurs som utländska studenter och personal utgör samt de erfarenheter som svenska studenter och personal besitter.

För lärare som vill arbeta med internationella inslag i utbildningen kan det vara en fördel att ha en heterogen studentgrupp med påtagliga nationella och kulturella skillnader. I en sådan grupp med skilda förväntningar och erfarenheter får undervisningen automatiskt vissa internationella perspektiv. I en homogen grupp kan läraren aktivt behöva tillföra dessa perspektiv i undervisningen.

Ett sätt att öka de internationella inslagen i en kurs där studentgruppen mestadels består av svenska studenter är att bjuda in utländska gästlärare. Högskolan tar årligen emot mindre än 10 lärarutbyten genom Erasmusprogrammet. Pedagogiska perspektiv men också specifika ämneskunskaper och interkulturell kompetens hos våra lärare är en resurs för HS studenter. Det är en önskan att lärare på HS ska ha möjlighet att delta i internationella utbyten i syfte att tillför studenterna internationella perspektiv. Syftet är också att använda svenska studenter med erfarenheter från utlandsvistelser samt internationella studenter som en resurs på olika temadagar och i integrations- och alumniverskamheten.

5.4 Integreringsverksamhet

En naturlig integreringsverksamhet sker via undervisningen. Andelen utländska studenter på kurserna varierar, alltifrån enstaka studenter till enbart utländska studenter. Internationella studenter förväntar sig att möta svenska studenter under studietiden. För svenska studenter är det givetvis en fördel att kunna tillgodogöra sig internationella perspektiv och det engelska språket.

HS har genom åren arbetat för att hitta bra mötespunkter. Internationella kommittén (IC) är ett utskott under Studentkåren, där alla utländska och svenska studenter kan bli medlemmar. IC har i uppgift att anordna sociala och kulturella aktiviteter för de utländska studenterna samt att integrera dem med svenska studenter. IC handhar också fadderverksamheten för internationella studenter. Andra exempel på aktiviteter som främjar internationalisering på hemmaplan är språkgrupper som består av utländska och svenska studenter som samspråkar i grupper med engelska, franska, spanska och tyska som målspråk. HS ordnar också en internationell vecka två gånger om året samt andra temadagar i integrerande och informerande syfte. Utvärderingar visar att de utländska studenterna upplever att det finns för få tillfällen att träffa svenska studenter. De kanske mest effektiva mötespunkterna uppstår via ett integrerat boende.

En integrerad verksamhet är beroende av ett bra hanteringssystem/databas med relevanta uppgifter rörande studenter, personal och partneravtal. HS har idag en databas som är i behov av utveckling och koppling till Ladok. Händelser som tsunamin i indiska oceanen 2004, liksom kriget i Libanon 2006, visar hur viktigt det är att ha en internationell beredskap och kunna agera snabbt. HS behöver öppna upp det aktuella hanteringssystemet/databasen, så att det blir möjligt för fler personer att tillgå relevanta person- och avtalsuppgifter för att minska sårbarheten i systemet.

HS bör ha en plan för att tillgodose regeringens målsättning att öka antalet utländska akademiker i Sverige. Inkörningsporten till arbete i Sverige går ofta via kunskaper i svenska språket.

5.5 Övergripande mål

Målet är att internationalisering på hemmaplan ska komma personal och studenter till del samt att öka de internationella inslagen i kurser och program. HS ska erbjuda fler hela terminer med kurser på engelska, helst hela program på grund och avancerad nivå inom fler ämnesområden. HS har för syfte att hålla en hög språklig kvalitet i undervisningen på engelska. Det finns en målsättning att i större utsträckning ta tillvara den resurs som internationella respektive inhemska lärare och studenter besitter och att skapa en bättre integrering mellan svenska och internationella studenter. En förbättrad hantering vad gäller person- och avtalsuppgifter är ett underliggande behov, liksom möjligheten att kunna producera kurs- och utbildningsplaner på engelska i Kursinfo. HS ska utforma en plan för hur utländska akademiker (internationella studenter och invandrare) kan få bättre förutsättningar i arbetslivet via lämpliga högskolekurser.

5.5.1 Strategier

- Internationalisering på hemmaplan ska ingå som en aspekt i alla utbildningar.
- Personal på HS ska medvetet reflektera över representationen av olika nationaliteter och kulturer i kurserna och utanför den reguljära undervisningen.
- På institutionerna ska man kartlägga vilka kurser och program som är lämpade att ges på engelska.
- Institutionsvis ska man definiera vad ett internationellt program är.
- HS ska möjliggöra återförande av internationella impulser via tematräffar och alumniverksamhet i syfte att finna fler mötesplatser mellan svenska respektive internationella studenter och personal.
- Personal och studenter med internationella erfarenheter ska bjudas in till informationsträffar.
- HS vill satsa på att utveckla internationell och interkulturell kompetens hos lärare.
- Kompetensutveckling i engelska och andra aktuella språk ska komma HS personal till del.
- HS ska i större utsträckning välkomna utländska kollegor som vill undervisa på HS.
- Databasen för person- och avtalsuppgifter ska förbättras och göras mer lättillgänglig.
- Rutinen kring produktionen av kurs- och utbildningsplaner på engelska i Kursinfo ska ses över.
- HS ska i integrationsfrämjande syfte utreda möjligheten att erbjuda intensivkurser i svenska (grundläggande behörighet i Svenska A och B) för utländska akademiker och föreslå lämpliga kurspaket för invandrare.